

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVA I ANUNCI

Dedicat ab preferencia al desenvollop de la vida teatral de Catalunya

◆ 10 CÉNTIMS ◆

SURT LOS DISSAPTES

◆ 10 CÉNTIMS ◆

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
Fora ciutat. . . 2 . . .
Los subscriptors del interior reben
las obras del folletí encuader-
nadas.

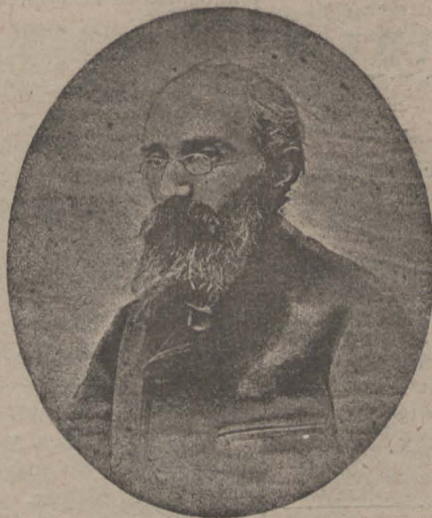
Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de las Cabras, 13, según.
Bussó á Ja escala.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent. . . . 10 cts.
» extraordinari. . . 15 »
Los números atrassats son al ma-
teix preu y sense folletí.

FRANCESCH PELAY BRIZ

Francesch Pelay Briz

Calla á nosaltres que forem amichs seus en vida, rendirli un débil pero fervent tribut d' admiració després de mort. En Briz fou un apóstol de la causa catalana y pòchs son los homes que en nostra terra han treballat com ell, pera lo restabliment literari, y propagat ab activitat tan constant l' amor á la terra que 'ns ha vist naixer.

Fou proclamat mestre en Gay Saber, l' any 1869 y si vulguesim no més citar la llista de llibres que va donar á llum, ompliriam infinitat de cuartillas.

L' afany de gloria no era pas lo incentiu que 'l feya mouer, y no obstant y aixó, lo seu nom ha passat á la posteritat, rodejat de aureola ineborrable.

Tots los géneros literaris li eran prou familiars. La poesia era no obstant, lo seu predilecte, y en sas obras poden llegirse desde la épica á la lírica, desde la festiva á la religiosa, totas las variants possibles, donchs que las Musas, sas bonas amigas, may se feren pregar en concedirli sos senyalats favors.

En lo conreu de la novela, fou també dels primers, y pot servir de mostra, *Lo coronel d' Anjou*.

Lo poema, aquesta forma d' expressió poética trobá ab en Briz un fervent devot y si en *La mastia dels amors* se dona á coneixer per sa forma popular y descriptiva,

en *La Orientada* canta la hermosa epopeya dels catalans á Grecia, un dels timbres més gloriosos de nostra historia pátria.

Busquis cualsevol manifestació de catalanisme de las vingudas anys després, y al estudiar la vida literaria de nostre autor, s' hi trobaran precedents. ¿Que son si no los precursors del excursionisme y del Folk-Lore, sos volums de *Cansons de la terra*, recullits per Briz? Y com aquest exemple ne podriam citar en altres terrenos.

Possehidor dels idiomas grech y llatí, així com del provençal y altres llenguas neo llatinas, nos doná á coneixer obras capdals d' altres literaturas, transportadas al catalá, tals com *Mireya* de Mistral, y altres.

Apassionat per tot lo bó de las épocas passadas, tragué d' entre la pols del olvit lo recort de poetas tant importants com Ausias March estampant una edició de sas obras.

Ja hem dit que la activitat era una de sas cualitats més notables, y en abono d' aixó vé la publicació del *Catendari Catalá* aplech anyal que surti durant 16 anys, y en quinas planas, baix sa direcció experta, lográ juntar las millors firmas del renaixement (1865 á 81). També se troba á Briz en lo periodisme y apart dels molts periódichs que sovint duyan escrits seus, fundá y dirigí la Revista *Lo Gay Saber*, que 's publicá set anys en dos épocas diferents y que alcanzá un favor

y consideració que no ha lograt després d' ell cap altre publicació catalana y quina colecció figura en las llibrerías de tots los amichs de las bonas llettras. (1868 y 69, 1878 á 82.)

En lo teatro té obras de tant éxit com *La fals ó 'l cap de colla* y moltes d' altres, habent nosaltres publicat en lo folletí *L' Agulla*, drama que va estrenarse després de la seva mort.

De llibres inédits, ne deixa alguns, y qui sab si may arribarán á publicarse, així com també deixá al morir interrompuda la surtida en *La Ilustració Catalana* una obra titulada *Lo llibre de ma vida*, que hauria fet un servey inapreciable á la historia del catalanisme contemporani si la obra hagués quedat completada, á judici per algún capítol manuscrit que en Briz nos habia fet la senyalada mercé de llegir.

Pera acabar aquest bosqueig biogràfic, restans dir que nasqué á Barcelona l' any 1839 y morí l' any 1889.

No habia militat may en las filas de cap partit polític de Madrid, y era ardent defensor de la autonomia de Catalunya.

Lo CENTRE CATALÁ de Barcelona lo dia 10 de Maig de 1890, dedicá á la memoria de tant insigne patrici, una solemne sessió necrológica, que publicá luego junt ab un magnífic retrato

J. BRÚ.

TEATRO CATALÁ

PER EL QUE PORTI MÉS PRESSA. — Comedia, en un acte, en prosa, original de D. Joseph Amat. Estrenada en la nit 7 del corrent en lo teatro Romea.

L' acció de aquesta obreta es moguda y revela las bonas qualitats que té pera 'l género l' autor de *Ferma Despoli Forçada*. Si 'l diàlech, que 's recomana per la vivesa, fos més abundant en xistes, segurament se li hauria dispensat éxit més satisfactori que 'l que va obtenir, ja que aquesta condició hauria ajudat á dissimular la falsa situació de alguns dels personatges.

X.

LA FELICITAT

Un jorn ma aymia, ab vàndida puresa,
tota alegroya aixís 'm preguntá:
¿Sabs tu lo qu' es, aymant la pau, la ditxa
ó la felicitat?

Mes, jo, veyent ab ella l' ignocencia
que á tots á n' aquest mon nos te humillats,
vaig dirlihi: Per tot ja las he buscadas
ab un cruel afany;

Puig he vist clarament, hermosa nena,
que tant l' egoisme impera en totas parts,
que per trobar, com vols, la pau y ditxa,
¡jamay m' has d' olvidar!

J. B. ALEMANY BORRÁS

LO TEATRO ANTICH

(GRECH Y ROMÁ)

I

SOS ORIGENS

Si la poesia lirica es propia dels pobles verges, l' art dramàtic necessita pobles fets, plens de vida. Cantan aquells en sa infancia com cantan los aucellets, á la bona de Déu. Lo género més propi per ells es lo lirich que pinta, no las passións que commouhen al home, sino l' esclat de la naturalesa. Per aixó l' art dramàtic sols lo trobém en la Grecia ja adulta. Cap dels antichs pobles orientals n' ha deixat rastre. Lo drama indich, diguin lo que vulguin certs sanscritistas, es posterior á n' al grech. En l' Egipte, en l' Asiria y Babilonia no s' hi troba cap indici. Entre 'ls hebreus á pesar de contar ab obras literarias de tant instint dramàtic com los llibres de Job y dels Cantars, no 's pot afirmar que hi existis. Necessiá aquest una Grecia que l' incobés y que li dongués vida; y á Grecia 's troban sas primeras arreis y son cabal desarrollo.

En las encontradas gregas tant propicias pera la vida de la mitologia y de las llegendas hi prosperá la de Dionissi vinguda de las terras orientals. Prompte s' extengué per aquellas regións, y com que cada una d' aquestas hi va imprimir sa manera de ser especial, lo déu Dionissi ó sigui 'l déu Baco, contá ab diferents llegendas y ab diferents maneres de rendirli cult

Contém solament la llegenda que per l' Atica corria. Dionissi, fill Zeus y de la mortal Semele, filla de Cadmos, rey de Tebas, fou la personificació d' una manera general de la vegetació y 'n particular de la vinya. Diu que Dionissi en un dels molts viatges que soyint feya, s' hostatxá á casa del rey de l' Atica, Ycarios, qui 'l rebé molt bé. Lo déu al marxar, agraहित de la bona acullida, doná al rey un cep y li ensenyá la manera de plantarlo y de ferne vi. Lo rey al any següent, després de la brema, convidá als vehíns á tastar lo vi, y com n' abusessin s' emborratxaren de tal manera que creyentse que 'l rey los havia envenenat, lo mataren. Lo fill d' Ycarios aná 'n busca d' aquest, y guiat per la gossa Maira trobaren son cadáver. Lo noy desesperat se penjá d' un arbre, vora d' allí mateix.

La llegenda vol dir: que 'l fill del rey (aquell que naix al dematí) son los grans del rahim; la gossa Maira es la canícula, constelació que porta 'ls grans calors. Durant los mesos més calurosos del any, lo ranim es penjat aprop del cep, son pare, que n' es sech y sembla mort

De las festas dedicadas á n' aquest déu en sobresortian dos: la del Dionissi gran y la del petit Dionissi. Aquesta era la dels pobles de fora, de tota la campinya; festa brutal y selvatge. La primera era la de las ciutats, més ceremoniosa y més polida.

Una comitiva composta de magistrats, de sacerdots, de noyas y de noys, passejavan un got de vi y un boch, animal enemich de la vinya y qu' era inmolat á Baco. Portavan montat en un burro un home disfressat de Sileno y 'l següian los demés cantant y ballant. S' improvisava un altar, y al seu voltant s' hi colocava un coro de 50 personas, que obedian á un coriféu que 'ls dirigia. Aquestas boy disfressadas de Sátirs mentres

se feya 'l sacrifici, aixó es, s' inmolava un boch, agafats de las mans, (com fá la canalla ab certs jochs, y que no son altre cosa que reminiscencias de la primitiva tragedia grega) anavan voltant l' altar y cantavan los fets de la vida del déu.

Regiónis hi havia que la festa se celebrava á la nit, en la temporada d' hivern, en que la sava comensa á donar mostrats de vida. Las donas, delirant, s' escampavan per sobre dels turons deserts de Citheron, de Tayget y del Parnás; anavan ab antorxas á la má, ab serps enroscadas al coll, tocant tabals y cridant com á selvatjes.

Entre 'ls beocis figurava que Dionissi fugia y s' amagava per entre mitj de las montanyas. Un sacerdot que semblava enemich del Deu, perseguía destrá en ma á una noya que representava una de las ninfas del acompanyament del deu Dionissi.

En todas las encontradas gregas hi havia sa especial manera de celebrarlo; en todas ellas sa imaginació fortament impresionada 'ls feya creure n' era veritat tot lo que d' una manera tant viva y tant natural representavan. Acabaren per pendre á Dionissi com á una cosa real, humana. Los sers inferiors que l' erotllavan, Sátirs, Pans, Ninfas, ramificacions de la vida del deu en lo regne vegetal y animal, quedaren profundament encastats en la imaginació grega, tant, que 'n qualsevol bosch ben atapahit, sempre 'ls hi veyan bellugar. Aixó feya que pera gosar y sofrir al costat del déu Baco, sentissin lo desitj d' identificarse ab aquells sers, en los quals hi trobavan com lo medi mellor pera acostarse fins á la vora del déu.

Aixís se comprén que donat l' entusiasme ab que practicavan lo cult de Baco, sense forsarho y formant part d' un acte tant religiós, en pogués naixer l' art dramátich.

Tan la tragedia com la comedia tingué son fonament en los cants del coro. Aquest ab lo cant que l' anomenavan ditirambo expressava 'ls sentiments que l' inspiravan la sort del déu, y las diferents emocións que 'l cult y 'l mito de Baco pogués produhir; y l' acció ó 'l destí d' aquest se suposava sabut ó indicat ab la cerimonia del sacrifici.

Los dórichs se consideravan com los inventors del art dramátich, y 'n part bé podian pensarho aixís ja que sas primicias foren degudas á las ciutats dóricas y principalment á Corinto y á Megara. Pero á n' als atenienses pertany son cabal desarrollo.

Tespis, contemporaneo de Pisistrato, aportá una gran reforma en la cerimonia del cult. Hi afegi un personatge, lo primer actor. Lo coro, fins allavoras la base principal de la representació, cedi sa importancia á n' aquest nou element. L' actor representava en la mateixa cerimonia, l' un després del altre, diversos personatges, si bé ab caretas y trajos diferents. Ell era qui ab lo coriféu sostenia 'ls diálechs que intercalavan entre las cantadas del coro.

Ja s' havia trobat l' art dramátich. Del cult donat á un déu, anaren á parar los grechs en un dels géneros literaris més importants y de més atracció per l' home.

Vingueren las modificacions, vingué la perfecció. Se dividí 'l coro dramátich en moltes parts, ab caràcters diferents, á fi de posarhi alguna varietat y algun contrast en aquellas masses liricas; s' hi feu entra lo caràcter femení, si bé degut á las costúms, no podia ser representat més que per homes; s' abandonaren los

mitos de Baco pera representar faulas heroicas ó fets contemporanis. Vingueren per fi Esquilo, Sófocles, Eurípides y Aristófanes y ab son geni maravellós deixaren á la posteritat per sempre més, los fermes y amples camps, del art dramátich.

J. VIDAL Y JUMBERT

CONSULTA

—Sabrá, com hi escrit un drama.
 —¡Y ara!
 —No sé com ha estat!
 La inspiració... re, una flama.
 —Comprenc! La debilitat!

LOS INTRIGANTS

Sens altre mérit que 'l de la intriga
 que sols es arma d' homens cobarts
 passen, passejan y medran sempre
 los intrigants.

Com serps innobles son cos rastrejan
 sota la planta dels qu' están alt,
 com vibras clavan sa llenga aguda
 los intrigants.

De qui més paga son los sectaris;
 per cor sols tenen un tros d' arám,
 y á todas horas esgrunan honras
 los intrigants.

Son sers que amagan sos fins raquitichs
 baix la disfressa del home honrat;
 fereixen, fugen, després... ¡us besan
 los intrigants!

Pobre del mártir que una besada
 réb de sos llavis enmatzinats!
 ¡Cóm lo de Judas la donan sempre
 los intrigants!

Sers aborribles per l' honra pura
 Deu us confongui vostras maldats.
 ¡Val més morir-se de peste horrible
 q te sé intrigant!

J. AYNÉ EABELL

UN JOCH NOU

D'entre los de la colla, no hi han dos companys més ben avinguts que 'n Bori y en Gasó.

Que alguna vegada los de més se dispersan volguent anar cada hu pe 'l seu cantó? Donchs, ells dos no 's deixan. Aixó sí, acostuman á estar tres horas discutint ahont anirán. Fins hi ha hagut vegadas que ho han decidit á cara ó creu.

No fa molts dias que 'l medi que usaren per determinarho sigué tan estrany com original.

Lo tema que 's discutía era referent á si 'l dinár que tenian projectat pera 'l diumenge següent anirían á elebrarlo á Miramar ó á Vallvidrera.

—A Miramar serveixen be, es més aprop y se contempla la *imensitat del mar*—deya en Gasó.

—Sí, tens rahó—replicaba en Bori—pero no 'm negarás que á Vallvidrera á més de respirar l' ayre pur de la montanya, se disfruta de un panorama que val tots los dinés del mon.

—Y 'l moment del Port?

—Y aquéllas fonts y aquell bosch?

—Oh, sí, sí. Pero com s' arregla aixó? Ahont aném? Per que prou sabém de sobras lo que tenen de bó Vallvidrera ó Miramar. Ben mirat lo que discutim es á veurer qui seguirá á la altre.

—Es vritat, perque del contrari anant cada hu al puesto que desitja, cuento acabat.

—Es lo que passa en aquestas cosas; sempre la cuestió no es altre que veurer qui 's queda *fastidiat*.

—Y acostuma á imperar lo més tossut, cosa que ja sabs Gasó que no m' agrada, que soch partidari de la llibertat d' acció.

—Just, com jo, suposant que vulguis dir que cada hu fassi 'l que li convingui sense molestar al próxim.

—Ni més, ni menos... Noy qui 'n moio de malgastar filosofia.

—Veurás, es article barato!

—Be, pero á veurer, que decidim á l' últim. Que 's fá?

—Ja ho tinch,—diu en Gasó—ho determinarem per juguesca.

—Per juguesca?

—Sí, per un sistema desconegut, istil fi de sigle, un joch nou que no admet trampas, ni 's necesitan aparatos, ni monedas, ni...

—Be, vaja, sí, á palletas...

—Ahont surts ara ab las palletas. A palletas! No t' hi dit que 's un joch nou.

—Vaya, vinga donchs, no veus qu' estich impacient.

—Donchs sápigho, aquest joch nou es... á gossos...

—A qué?

—A gossos.

—Y ara? Si no t' esplicas.

—Es encillissim, consisteix en lo següent Ahont som are? Devant del teatro Principal? Donchs bé, preném aqui, com á punt de partida, fins á la plassa de Catalunya. Anirém passejant pe 'l mitj de la Rambla y de aqui á allá, cada hu contaré 'ls gossos que passin pe 'l seu costat, aixó es, l' un los de la dreta y l' altre 'ls de la esquerra, y aquell quin número sia major aquell haurá guanyat.

—Home, está bé.

—Vritat que sí? Apa comensém; tu á la dreta jo á la esquerra...

—Veurás, me sembla que per la esquerra n' han de passar més...

—Y ara? De quin sant?

—Oh, com qu' hi vist que te la triavas.

—Y no, home no... tan es; te posathi tu. Ja t' hi dit que lo bo d' aquest joch, es que no admet trampas de cap classe.

—Que comensém?

—Sí, vá y bona sort!

«Jóm més vell més disolut» «La fugida del sombret
ó «L' que

perill d' esser vensut.» « Cuatre punts á lo torero »
juventut.»

Y ja tenim als dos homes, en Gasó portant la dreta y en Bori la esquerra buscant gossos pe 'l mitj de la Rambla, confonentse entre la demés gent que transita ¡Qui podrà imaginarse, que 'ls dos transeunts, aquells dos que passen per allí; estant verificant ab tan dissimulo una aposta que per ells te 'l mateix interès que si 's hi jugues sin una fortuna!

Al ser devant de la Plassa Real en Bori, exclama:

—¡Noy no passa un *alma!*

—No t impacientis, mira, jo ja 'n tinch un, lo dú aquella sen ora que passa per devant de ca 'n Lopez.

—Oy! Sembla estrangera. Deu ser artista del Circo Ecuestre, ó de la companyia Palombi... Mira, mira, dos per mí, son allá.

—Ahont?

—Allá, al cantó del carrer Fernando; no sé que fan...

—Ah! si, ja 'ls veig. Jugan.

Van seguint lo seu curs los dos jugadors de nou encuny, sens dir paraula, tan es lo afectats qu' están per aquella partida, fins que al entrar á la Rambla de las Flors, diu en Bori:

—Estava confiat que al Pla de la Boqueria n' hauriam trovat algún.

—Ca, may s' hi t.ova res. Es un lloch que tothom hi passa de llarch, fins 'ls gossos. La gent que s' hi atura sempre es la mateixa, ficsathi, camálíchis y emblanquinadors.

—Calla noy, ja 'n tinch dos més.

—Y ara que vás á parells? Ahont son?

—Mira á la falda d' aquella senyora que está á n' aquell balcó.

—De dintre las casas no n' hem ¡arlat.

—Pero hem dit, aquell que 'n vegi més.

—Be, vaja si ja 'n tens quatre y jo 'n, que dicà, dos; lo, três, per que mira l' un apuntala aquell arbre y l' altre va ab aquell senyor que pas-a per l' acera de Betlem. Quin gossás! Aixó si que 's pessa! Y ja veus, no més te l: contat per un! Que tal, tu que 't pensabas que no 'n trovariam... Ganga, mira pe 'l carrer de Tallers; un cassadó que 'n porta dos de lligats. Ja son cinch. Cinch per quatre. Vaja 'm sembla que ja 't pots donar. Ja casi hi som! T' hauré guanyat d' un. Nada, nada, diumentje, á dinar á Miramar.

—Si... ja ho veig .. pero esperat, esperat... potser soch jo que hauré guanyat. Diga n, que hi veus al devant del Continental?

—Jo? Res. No n' hi veig cap.

—Ja 'ls veurás son allí dins.

—Lo carretó dels gossos! Ara si que m' has mort!

—Ep mes:re—diu en Bori acostantse á un dels del llás—cuants gossos hi porteu aquí dintre...

—Si n' ha perdut algún...

—No home, no. Cuants n' hi porteu aquí dins?

—Miri per aquets forats. Veu? N' hem agafats tres.

—Ja ho sents Gasó; tres y quatre fan set, guanyo de dos, per lo tant diumenge cap á Vallvidrera falta gent.

—Si, noy, si y fins hi portaré 'l *Sultán* qu' es un teranova de p' imera

¡Y ara vagin á privar de fer juguescas als que tenen aquest vici lleig entre sas costums!

J. XIMENO PLANAS.

EPÍGRAMAS

—¡Escoltam tu, noy Bernat!

¿No ets fill del Sr. Paloma?

—No senyó, s' ha equivocat:

Soch fill de Santa Coloma

PEPET DE ILURO.

SERVEY DE HORA

SANT ANDREU DE PALOMAR.—Diumenge passat en lo «Centro de Contribuyentes» se representá per fi de festa, la xistosa comedia *Lo Marqués de Carquinyoli* en la que s' hi distingí notablement lo Sr. Angli.

BADALONA.—La companyia que dirigeix lo primer actor Borrás, diumenge per la tarde doná una representació del melodrama *La hostalera de la Vall*, en lo teatro Zorrilla.—P

VILANOVA Y GELTRÚ.—Ultimament se han posat en escena en lo Tivoli Vilanovi las obras «¡Mal pare!» «Indicis» y «Lo que no vulgas per tú ..» per la companyia que dirigeix lo Sr. Tressol.

A més, estrenará dita companyia lo melodrama «La hostalera de la Vall» del Sr. Riera y Bertrán, que fou bastant aplaudit y la comedia «¡Tenorios!» del senyor Ferrer y Codina, que sí bé es cert qu' es moguda y xispejant, la no molt esmerada execució y 'l color vert pujat de l' obra, feu qu' alguns la vejessin ab molt poch agrado.

Per la próxima Pascua s' espera en lo «Tivoli Vilanovi» la companyia de sarsuela que dirigeix lo conegut baix cómic D. Joseph Bosch y de la que forma part l' aplaudida tiple senyora Cubas.—P. P. P.

De la cuadrilla del Xato

IL-LUSIÓ

Si jo pogués ser mosquit,
 ho fora de bona gana
 tan sòls per poguer entrar
 cada nit dins de ta cambra
 quan tú te 'n vas á dormir,
 y allavors, d' una volada,
 ocultantme silencios,
 entre las cortinas blanques
 qu' adornan ton modest llit,
 veuria com encisada
 y com per art misteriós,
 te després de ton ropatje
 mostrant ton pit divinal,
 ton cos tornejat ab gracia,
 conjunt bell, escultural,
 que sòls lo mirar lo, encanta.

Y quan despullada estás,
 quan la espelma es apagada,
 quan ab passos insegurs
 caminas boy espantada,
 envers ten llit virginal
 pera dormir sens recansa,
 allavors fora quan prest
 vindria gojós y ab ànsia
 fins al lloch en que tú dorms,
 y, sens por de despertarte,
 tas blanques mans besaria,
 tas fines y rojas galdas,
 enveja d' àngels del cel
 qu' en somnis d' amor te guardan.

GULLÉM TORRES.

CENTROS LOCALES

PRINCIPAL.—Ab lo nom de «Companyia Internacional de Varietés» han debutat alguns artistes de mèrit verdaderament escepcional, especialment Leopoldo Fregoli qu' es una notabilitat per son abundant repertori y la varietat de tipus que caracteriza ab molta propietat. Forma part també de aquesta companyia, lo conegut velocipedista catalá Arisó, que desde la última vegada qu' estigué en aquesta ciutat, ha fet notables progressos.

LICEO.—La cèlebre artista francesa Mme. Marie Montbazon degué comensar dijous una sèrie de vuit funcions. Montbazon es una estrella de las que més brillan en la opereta francesa havent creat los principals personatjes de las millors obras d' aquest gènero.

LIRICH.—Dimars comensá en aquest teatro la última sèrie de despedida, ja que próximament surt per América, la companyia del genial artista Novelli. Las primeres funcions han resultat á èxit diari.

TEATRO ROMEA.—Tocan al seu fi las últimas funcions de la temporada. Aquestas son casi totes de benefici. En la del dilluns que tingué lloch la del actor Sr. Pinós se vegé molt concurreguda, estrenantse una comedia catalana en un acte, de la que 'ns ocupém en la secció corresponent y ho farém en lo número próxim, ab la qu' estava anunciada per ahí vespre.

Du per títol «¡Qui oli remenat...» original de D. Pere Reig y Fiol y 'n tenim molt bonas noticias.

Pera dimars vinent está anunciada una funció extraordinaria á benefici del jove artista Sr. Masalleras.

TIVOLI.—Durant aquets dias, han anat posantse ab molt aplauso las millors obras del repertori, en espera del estreno de «Giroflé-Giroflá» anunciat pera la setmana entrant.

ELDORADO.—Continuant l' èxit extraordinari de «La verbena de la Paloma,» no per aixó la empresa descuida lo resto del programa. Dimars tingué lloch la represa de «El tio Taravira», famosa obra bilingüe original de Ventura de la Vega, en la que 'l senyor Riquelme interpretá ab molta maestría un difícil paper.

També s' anuncia l' estreno de la obra nova «Los puritanos.»

GRANVIA.—L' aixerida companyia de opereta italiana, que tan bons recorts ha deixat en sa campanya del teatro Liceo, ha passat á continuar lo seu treball en aquest coliseu. Se ha guanyat en lo cambi, que 'l públich pugui apreciar aquesta companyia ab gran economia de preus y que 'ls artistes lluheixin molt més sas cualitats de cantants, ja que las proporcions mes reduhidas del teatro Granvia, avaloran en molt sas ben timbradas veus. Tot lo qual fá que 'l teatro 's vegi molt concorregut.

CIRCO ECUESTRE.—Pocas temporadas al comensar se presentá un cuadro de companyia tan nutrit com en la present. Los artistes Irma, Ida, Bonz, Xoxa, Briatores, Olschansky y clowns omplen lo programa diari ab escullits y variats números.

Y segons noticias los debuts serán importants y seguits.

LABRUGUERA

L' ÚLTIM PETÓ

Sobre 'l llit, dins d' una cambra
tota omplerta de foscor,
solets tu y jo nos estábam
recordant lo nostre amor.

En mós brassos, ja mitj morta,
t' adormires poch á poch...
¡Quin penar lo meu, ma aymia!
¡Qué me 'n dabas de tristor!

A través de las parpellas,
s' hi veya un color molt fosc
que dels teus ulls ne surtia
y que designaba dol.

Jo no sé si somiabas,
pero veyá en lo teu front
qu' aquell rato que dormías
s' adelantaba á la mort.

Fas un suspir, los ulls obras
y 'm miras á mi ab tristor...
¡Qué cosas llavors vas dir-me,
sen' haberme dit cap mot!...

Vas tancá 'ls ulls... y allavoras,
¡vaig ferte lo últim petó!

SALVADOR BONAVÍA.

LOS QU' ESCRIUEN

Soch escriptor y fins pesco
per distracció, alguns moments.
¡Si del mateix modo que peixos
pogués pescar pensaments!

NOVAS

Las planas 9 á 16 que 's reparteixen en lo folletí
d' aquest número, corresponen á la comedia «Lo quar-
to dels mals endressos.» En lo número vinent s' anun-
ciarà l' obra que seguirá á aquesta.

—Ab la brillantés de costúm, se celebrá diumenge
passat en lo Saló de Llotja la Festa dels Jochs Florals.
Guanyá la «Flor Natural» lo doctor don Jaume Co-
lletell ab sa poesia «Scherzo» que 'n doná lectura son
autor essent rebuda entre grans aplausos.

Sigué nombrada reina de la festa la senyoreta donya
Lluisa Llorach y Dolsa.

Guanyá la «Englantina,» la poesia «La sardana» de
D. Joan Maigall; preciosa composició que produhí un
entussiasme la lectura que 'n doná D. Joseph Blanch
obligantlo á repetirla.

També foren rebuts ab aplauso los noms de tots los
demés autors premiats, dels que recordém Jaume Ra-
mon, Salvador Bover, Mariano Escriu, Ubach y Vin-
yeta y Norbert Font.

—A Sant Feliu de Guixols está en projecte la cons-
trucció de un teatro propi pera las temporadas d' is-
tau.

—Se calcula que la població americana gasta dia-
riament en teatros 2.500 000 franchs ó sian 912 mi-
llons cada mitj any, per lo que no es d' estranyar l'
elevat sou que guanyan los artistes.

Enrich Irving, cèlebre tragich anglès, ha sigut con-
tractat per nora ita funcions per 500.000 franchs.

Joan Rezké cobra cada nit 6.000 franchs y lo 5 per
100 dels beneficis.

Francis o Wilson guanya 350.000 al any; Julia Mar-
lowe 235.000; Viliam Crané 250.000, y aixís molts
més en aquest tipo.

—Pera 'l concurs musical que 'n lo próxim mes d'
Agost se verificará á Lyon, hi han inscrites pera pen-
drehi part 340 societats

—Demá per la nit, la companyia dramática que di-
rigeix lo Sr. Borrás, donará una funció en lo Cassino
«El Progreso» de Sant Andreu de Palomar, composta
del drama «La Dolores» y de la parodia «La Lola.»

—Lo tenor espanyol :enyor Morales ha debutat lo
dia 2 del corrent á Turin, obtenint un éxit extraordi-
nari en la ópera «Mignon.»

—En lo número vinent publicarem carta de Madrid
de nostre distingit corres; onsal que no 'ns ha sigut pos-
sible insertarla avuy per haver arribat tart á nostras
mans.

—Dilluns vinent al dematí tindrà lloch en lo teatro
Tivoli, lo primer concert inaugural de la temporada,
per la Societat Coral de Euterpe.

CUL DE SACH

En la exposició de Pinturas, Aurelia está alabantse
que hi entén molt. Un jove del grupo, li pregunta:

—Donchs á veure si 'm sabrá dir de qui es aquell
cuadro d' allá; aquell que hi ha un Sant Crist ..

—Ay, ay! ¿Que se 'n burla?

—No senyora, no; á veurer si per lo estil, coneix al
pintor...

—Be 's veu prou clar Es d' Inri.

GANJÓ NOVA Y DIVERTIDA

—Ay, mare, jo 'm poso prin.a,
no sé 'l que de mí será;
en Gil m' ha dit que m' estima
y al Gil no puch olvidá.

Tot me cansa, tot m' apura,
m' abraza un febrós neguit;
sense ell no veig la ventura,
ab ell penso dia y nit.

L' estat de soltera.
no 'l puch aguantar,
ay, mare, la mare,
jo me 'n vull casar.

Pensa be, filleta meva,
que 'n Gil es un infelis;
l' han llsentat de casa seva,
no porta un maravedís;
no te renda ni te ofici,

es lleig, guerro y tartamut,
li falta un poch de judici
y es garrell y generut.
Ja veus, filla meva,
qu' un partit aixís
no més pot donarte
un viure infelís.

—Los defectes qu' heu dit, mare,
no 'l privan d' esser marit;
los homes no abundan are
y aixó es tot lo meu neguit.

Ab lo temps tot se mustiga:
deume, mare del meu cor,
un marit, siga com siga,
que 'm panseixo com la flor.

L' estat de soltera
no 'l puch aguantar,
ay, mare, la mare,
jo 'm tinch de casar.

JOAN RIBAS PUIGVERT.

RETALLS

- Sabs la cuestió de 'n Palau y d' en Riera?
—Si.
—Donchs s' ha acabat á mossegadas!
—Qué 'm dius, home!
—Si, noy; va acabá ab un esmorsar á Miramar.

En Xirinachs, llegint la interminable llista d' una ca-
tástrofe:

—No hi soch jo .. 'M tranquilisol!

- Arruinat del tot, Pere; ja ho veus com estich! .
—Pobre de mil respon en Pere.
—Cóm'... Tu, també?
—No; jo, no.
—No dius..
—Es que ho deya per tu'...

LAMBERTO ESCALER.

He que tal? Veuhem com ab un xich de verdura pot ferse
un ninot, sense ser escultor.

Que diuhem? Que no s' assembla á ningú? Si, homes. No
li veuhem quin tirat té ab la *senyora Antonia de La Verbena*.

ERIGMAS

GEROGLIFICH

×

F VII III F VII

ARMANDO DE DORDA.

PROBLEMA

Quina es la cantitat que tè meviat, ters, quart, quint,
sext, séptim, octau, novè y desè exactes?

E. TORRENT COSTA.

TARGETA

A MARINA PERA BLE

LORCA

Formar ab aquestas lletres degulameit combinades,
lo nom d' un saynete

TRAPELLA

Soluciones a's Enigma insertats en lo número 117

INTRINGULIS.—Milán.

TARGETA.—Batalla de Reynas.

GEROGLIFICH.—Qui no té un sis té un as.

Correspondencia

Quedan admesos originals enviats per los senyors: T. Ca-
sas; Roman Escut; Joseph Bonafé; Guillem Torres; Tiburci
Raspall; Trapella; Ribetto.

Joseph M. Molins: veurém de complaurel.—Agustí N. Q:
no es possible complaure á tothom.—J. Torrent y Payerols;
servit lo que demana. —Mariano Masana Alerm: hi ha disposi-
ció, falta práctica.—Peret Roca: avisi ab temps.—Agnà Gelis.
ho pot fer com diu y veurém.

Lo demés no aprofita.

AVIS

Ultims dias de temps pera la encuaderna-
ció de las obras publicadas en lo folletí.
Condicions las de costum